

Input // output

Verplicht

Werklozen dwingen om op zoek te gaan naar werk verhoogt de kans dat zij een baan krijgen, ook als zij een zwakke arbeidsmarktpositie hebben. Deze conclusie trekken Hullegie en Van Ours op basis van hun empirische onderzoek naar een wetswijziging die in 2004 in Nederland in werking trad. Vóór 2004 hoefden werklozen vanaf de leeftijd van 57,5 jaar niet meer te zoeken naar een baan, omdat men dacht dat de arbeidsmarktpositie van oudere werklozen dusdanig slecht was dat een zoekverplichting nutteloos zou zijn. Maar vanaf 2004 zijn ook ouderen verplicht om te zoeken naar een baan als zij in aanmerking willen komen voor

een werkloosheidsuitkering. Onder het nieuwe regime blijken werkloze 57,5-plussers vaker een baan te vinden dan onder het oude regime. Dit komt doordat werkloosheid als 57,5-plusser tegenwoordig minder prettig is, omdat er een zoekverplichting aan verbonden is. Om deze verplichting te vermijden accepteren de oudere werklozen sneller een nieuwe baan. Opvallender is dat ook werklozen die nog net geen 57,5 jaar zijn door de wetswijziging sneller aan een baan komen.

Hullegie, P. en J.C. van Ours (2013) *Seek and ye shall find: how search requirements affect job finding rates of older workers*. *CentER Discussion Paper*, o28.

Ratings

Het oordeel van ratingbureaus over de kredietwaardigheid van Europese landen reflecteert niet alleen fundamentele risicofactoren, zo blijkt uit econometrisch onderzoek van Freitag en Sfakianakis. Ratingbureaus blijken de kredietwaardigheid van landen vaak af te waarderen in recessies, ook als de onderliggende risicofactoren ongewijzigd zijn. In tijden van hoogconjunctuur wordt kredietwaardigheid juist niet vaak genoeg afgewaardeerd. Deze procycliciteit van kredietratings verstoort de informatievoorziening aan investeerders, waardoor een inefficiënte allocatie van kapitaal kan ontstaan, alsmede een ongewenst hoog rentepercentage op staatsobligaties tijdens recessies. Uit de data over ratings van 21 Europese landen in de periode 2001–2010 blijkt verder dat ratingbureaus ook vaak afwaarderen als de kredietwaardigheid van een land in het verleden al is afgewaardeerd, ongeacht de onderliggende risicofactoren. Dit verergert de begrotingsproblematiek in landen als Spanje en Italië, zonder dat daar een fundamentele reden voor is.

Freitag, L. en E. Sfakianakis (2013) *Procyclicality of rating agencies*. *METEOR Research Memorandum*, o23.

Onderschatting

Mensen onderschatten de leeftijd waarop zij komen te overlijden. Dit resultaat volgt uit een econometrisch model van Kutlu-Koc en Kalwij. Uit hun data over Nederlanders in de periode 1995–2010 blijkt dat een gemiddelde man zijn resterende levensverwachting met een jaar onderschat, terwijl de doorsnee vrouw haar moment van overlijden zelfs acht jaar te vroeg verwacht. Een mogelijk gevolg van deze onderschatting is dat mensen tijdens hun werkzame leven te weinig sparen voor hun pensioen. Een andere zorgwekkende conclusie uit dit onderzoek is dat de gezondheidsrisico's van obesitas en alcohol- en tabakconsumptie ook systematisch worden onderschat.

Kutlu-Koc, V. en A. Kalwij (2013) *Individuals' survival expectations and actual mortality*. *NETSPAR Discussion Paper*, o13.

Slopen

Jacobsen en Van Benthem onderzoeken empirisch hoe een accijns op autobrandstoffen de markt voor gebruikte auto's beïnvloedt. Een accijns zorgt ervoor dat de brandstofkosten toenemen. Hierdoor worden schone auto's relatief goedkoper om te gebruiken. Dit resulteert in een verschuiving van de vraag richting schonere auto's, ook op de tweedehandsmarkt. Dit zorgt ervoor dat schone auto's relatief duurder worden, wat ook blijkt uit data over de Verenigde Staten in de periode 1999–2009. Omdat schonere auto's meer waard zijn, worden ze minder snel gesloopt. De auteurs schatten dat een toename van de waarde van een gebruikte auto met een procent leidt tot een afname van de kans dat deze auto gesloopt wordt met 0,7 procent. Indirect blijkt een accijns er dus voor te zorgen dat schone gebruikte auto's minder snel vervangen worden door nieuwe, nog zuinigere auto's. Ondanks dit ongewenste neveneffect blijkt een accijns het totale brandstofverbruik wel te reduceren.

Jacobsen, M.R. en A.A. van Benthem (2013) *Vehicle scrapage and gasoline policy*. *NBER Working Paper*, 19055.

Krimp

De productiekrimp waarmee bedrijven tussen 2008 en 2009 te maken hadden is in Nederland gelijkmatig verdeeld wat betreft bedrijfsomvang. De reële afzet van bedrijven met minder dan twintig werknemers kromp in die periode met 5,6 procent. Dit cijfer is 6,1 procent

5,6%

Krimp kleine bedrijven aan het begin van de crisis

voor bedrijven met 21 tot 250 werknemers. Bij grote bedrijven kromp de afzet met 5,9 procent.

Gal, P.N., A. Hijzen en Z. Wolf (2013) *The role of institutions and firm heterogeneity for labour market adjustment: cross-country firm-level evidence*. *IZA Discussion Paper*, 7404.

Bezuinigen

Van Dalen en Henkens onderzoeken hoe bedrijven het liefst bezuinigen op hun personeelskosten. Hiertoe analyseren zij een enquête die in 2009 werd afgenomen onder werkgevers in Nederland en vijf andere Noord-Europese landen. De geprefereerde aanpak van bedrijven blijkt om oudere werknemers financieel te stimuleren met vervroegd pensioen te gaan. Dit kan op macro-economisch niveau echter nadelige gevolgen hebben, omdat het aantal gepensioneerd per werknemer toeneemt. De voorkeur voor vrijwillige uittrekking van oudere werknemers is echter minder sterk wanneer de bezuinigingsbeslissing wordt genomen door de directie van het bedrijf. Dit komt volgens de onderzoekers doordat topmannen minder dicht bij de werknemers staan en hierdoor alternatieven zoals ontslagen en salaris-kortingen minder snel uit de weg gaan.

Dalen, H.P. van, en K. Henkens (2013) Dilemmas of downsizing during the great recession: crisis strategies of European employers. *CentER Discussion Paper*, 026.

Taalbeheersing

Mannelijke immigranten die slecht Nederlands spreken hebben vaak een baan die geen recht doet aan hun kennis en vaardigheden. Mede hierdoor geven deze mannen aan weinig tevreden te zijn met hun loopbaan. Deze resultaten volgen uit het econometrisch onderzoek van Bloemen naar immigranten in Nederland in de periode 2008–2011. Voor vrouwelijke immigranten blijkt de relatie tussen taalbeheersing en baanniveau afwezig. Moeite met de Nederlandse taal heeft voor vrouwen wel een ander nadelig effect. De kans dat een vrouw een baan heeft, blijkt namelijk lager als zij de Nederlandse taal slecht beheerst. Dit nadelige effect is afwezig bij mannen.

Bloemen, H.G. (2013) Language proficiency of migrants: the relation with job satisfaction and matching. *IZA Discussion Paper*, 7366.

Kinderverblijf

Een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf verbetert de ontwikkeling van kinderen onder de vier jaar niet. Deze conclusie trekt Bauchmüller op basis van data over Nederlandse leerlingen die in het schooljaar 1998–1999 zijn geboren. Kinderen die op een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf hebben gezeten, blijken even sterk op het gebied van taal en cognitief vermogen als kinderen die daar niet heen zijn geweest. Voor kinderen met een achterstand kan een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf zelfs contraproductief zijn.

Bauchmüller, R. (2013) Centre-based versus home-based childcare. *UNU-MERIT Working Paper*, 026.

Klimaat

Tot dusver heeft klimaatverandering nog niet geleid tot een snelle zeespiegelstijging rond de Nederlandse kust. Wel stromen rivieren en rioleringen in Nederland tegenwoordig vaker over en zijn de biodiversiteit en waterkwaliteit als gevolg van klimaatverandering achteruitgegaan. Het onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving toont echter ook gunstige effecten van de temperatuurstijgingen van de afgelopen eeuw. Zo profiteren het toerisme en de recreatie van meer dagen met goed weer en is de productiviteit van de landbouwsector gestegen.

PBL (2013) *The effects of climate change in the Netherlands: 2012*. Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

Verhuizen

Als het inkomen van mensen toeneemt, gaan zij op de lange termijn verder van hun werk wonen. Deze conclusie trekken Gutiérrez-i-Puigarnau en Van Ommeren op basis van data over Duitse huishoudens in de periode 1990–2010. Hun econometrisch onderzoek toont aan dat de gemiddelde forensenafstand van een tweeverdienershuishouden met 0,14 procent toeneemt als het inkomen met één procent groeit. Voor eenverdienershuishoudens ligt dit percentage tussen 0 en 0,02 procent. De auteurs geven als verklaring dat rijkere huishoudens in een groter huis willen wonen. Dicht bij de werklocatie is de grond echter te duur voor een groot huis, waardoor rijke mensen verder van het werk gaan wonen, ondanks de langere pendeltijd die daarmee gepaard gaat.

Gutiérrez-i-Puigarnau, E. en J.N. van Ommeren (2013) Do rich households live farther away from their workplaces? *CPB Discussion Paper*, 244.

Bijstand

Sinds 2004 is de Wet werk en bijstand (WWB) in Nederland van kracht. Vanaf 1 januari van dat jaar moeten mensen in de bijstand niet meer bij het Rijk, maar bij de gemeente aankloppen voor hun uitkering. Om de kosten te dekken ontvangen de gemeenten dan een vaste som geld van het Rijk. Op basis van hun econometrisch onderzoek naar bijstandsuitgaven in de periode 2001–2007 concludeerden Broersma *et al.* dat de WWB ertoe heeft geleid dat de bijstandsverlening kostenefficiënter is geworden. Deze efficiëntieslag was echter maar klein. Dit komt doordat de Nederlandse bijstand naar internationale maatstaven al vóór 2004 efficiënt was, waardoor er weinig ruimte voor verbetering was.

Broersma, L., A.J.E. Edzes en J. van Dijk (2013) Have Dutch municipalities become more efficient in managing the costs of social assistance dependency? *Journal of Regional Science*, 53(2), 274–291.

Afhankelijkheidsratio

Op 1 januari 2013 was de ouderenafhankelijkheidsratio 0,28. Dit getal meet het aantal 65-plussers ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking. In 2005 lag dit getal nog onder de 0,23. De potentiële beroepsbevolking nam in die periode toe met slechts 0,6 procent, terwijl

0,28

Afhankelijkheidsratio
ouderen

het aantal ouderen steeg met 23,4 procent. Vooral het aantal mannelijke 65-plussers nam toe: in 2013 was deze groep 31 procent groter dan in 2005.

Redactionele berekening op basis van data over de bevolking, CBS (2013).